

Charakterystyka systemu dokumentów strategicznych dotyczących adaptacji do zmian klimatu w analizowanych krajach

Joanna Godlewska

Baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków oraz kanałów jej upowszechniania w kontekście zwiększenia odporności gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania i minimalizowania skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

www.klimada2.ios.gov.pl

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Austria (1)

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Austriacka Strategia Zrównoważonego Rozwoju</i>, Federalne Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Zarządzania Wodą, 2002</p>	<p>Brak zapisów.</p>
<p><i>Narodowy Plan Badań i Innowacji</i>, Rada ds. Badań i Rozwoju Technologii, Wiedeń 2002</p>	<p>Brak zapisów o adaptacji. Wyróżniono obszar: Środowisko i Energia, w tym działania z zakresu OZE.</p>
<p><i>Razem. Dla naszego świata. Trzyletni program austriackiej polityki rozwoju 2019 do 2021</i>, Federalne Ministerstwo Europy, Integracji i Spraw Zagranicznych, 2018</p>	<p>Uwzględniono zmiany klimatyczne jako przyczynę braku bezpieczeństwa żywnościowego i przymusowej migracji. Uznano za konieczne uwzględnianie nieuniknionych skutków zmian klimatu dla przyszłego rozwoju. Zwrócono uwagę na najbardziej zagrożone grupy: ubogich ludzi na obszarach wiejskich i metropolitalnych. Stąd wynika konieczność szczególnego wsparcia lokalnych i regionalnych działań adaptacyjnych. Wskazano działania w zakresie zwalczania skutków zmian klimatu (m.in. stosowanie w miastach zielonych technologii, opracowanie zrównoważonych strategii w dziedzinie transportu i mobilności, wzmocnienie bazy informacyjnej i rozwój wiedzy na temat spodziewanych zmian klimatu poprzez lepszy dostęp do danych klimatycznych i pogodowych).</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Austria (2)

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Strategia Bioróżnorodności Austria 2020+</i>, Federalne Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Gospodarki Wodnej, 2014</p>	<p>Wśród środków realizacji celów strategii wymieniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przegląd istniejących programów monitoringu dotyczących bioróżnorodności mających znaczenie w adaptacji do zmian klimatu, • wzrost udziału gatunków drzew przystosowanych do zmian klimatu w naturalnych zbiorowiskach leśnych.
<p><i>Austriacka koncepcja rozwoju przestrzennego</i>, Austriacka Konferencja Planowania Przestrzennego, 2011</p>	<p>Uwzględniono adaptację do zmian klimatu w rozdziale: Zmiany klimatu, adaptacja i efektywność zasobowa w tym priorytetowe obszary ochrony przed naturalnymi katastrofami.</p>
<p><i>Austriacka Strategia Bezpieczeństwa</i>, Federalna Kancelaria Republiki Austrii, Wiedeń 2013</p>	<p>Temat zmian klimatu występuje jedynie na poziomie identyfikacji problemów, a przeciwdziałanie katastrofom naturalnym uwzględniono na poziomie celów strategicznych.</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Finlandia

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Program Rządu Premier Sanny Marin</i></p>	<p>Kwestie zmian klimatu są dyskutowane jako jeden ze strategicznych celów rządu Finlandii (w tym neutralność klimatyczna i odejście od paliw kopalnych), jednak adaptacja do zmian klimatu w obecnym programie rządu nie jest bliżej analizowana. Wspomina się o zmianie warunków prowadzenia produkcji rolnej i potrzebie utrzymania rentowności produkcji (temat strategiczny 3.4), a także wpływie zmian klimatu na rynek pracy i potrzebie jego dostosowania (temat strategiczny 3.5).</p>
<p><i>Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju (Agenda for sustainable growth), Ministerstwo Spraw Gospodarczych i Zatrudnienia, 2018</i></p>	<p>W dokumencie podkreśla się aktywną politykę energetyczno-klimatyczną kraju (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawa efektywności energetycznej), natomiast nie porusza się zagadnień adaptacji do zmian klimatu.</p>
<p><i>Strategia na rzecz zachowania i zrównoważonego wykorzystania bioróżnorodności (Government Resolution on the Strategy for the Conservation and Sustainable Use of Biodiversity in Finland for the years 2012–2020, ‘Saving Nature for People’), 2013</i></p>	<p>Zmiany klimatu są wymienione jako zagrożenie dla różnorodności biologicznej, które będzie miało w przyszłości największy zasięg oddziaływania. Wskazuje się ogólny wpływ zmian klimatu na niektóre gatunki. Konieczność prowadzenia badań i podejmowania działań adaptacyjnych jest wymieniana jako kierunek działań w poszczególnych obszarach polityki ochrony różnorodności biologicznej.</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Francja

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<i>Strategia transformacji na rzecz zrównoważonego rozwoju na lata 2015–2020</i> (La stratégie nationale de transition écologique vers un développement durable 2015-2020)	W ramach osi 3 „Zapobieganie i zmniejszanie nierówności środowiskowych, społecznych i terytorialnych” przewidziano priorytet: zapobieganie i adaptacja do zmian klimatu. Przewiduje się promowanie adaptacji do zmian klimatu w odniesieniu do aktywności gospodarczej.
<i>Narodowa strategia badań</i> (Stratégie nationale de recherche France Europe 2020)	Racjonalne gospodarowanie zasobami i adaptacja do zmian klimatu jest jednym z kluczowych wyzwań strategii (wyzwanie 1). O adaptacji wspomina się również w odniesieniu do infrastruktury, zdrowia i relacji społecznych.

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Hiszpania

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju Hiszpanii, 2007</i> (Estrategia Española de Desarrollo Sostenible)</p>	<p>W ramach analizy ładu środowiskowego, analizie problematyki zmian klimatu towarzyszy również zagadnienie adaptacji do zmian klimatu. Ogólnym celem w tym zakresie jest włączenie kwestii adaptacji do zmian klimatu do planowania rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki.</p>
<p><i>Hiszpańska Strategia Nauki, Technologii i Innowacji 2021-2027</i> (Estrategia Española de Ciencia, Tecnología e Innovación 2021-2027)</p>	<p>Zagadnienie adaptacji jest przedmiotem jednego ze strategicznych kierunków działań (Klimat, energia i mobilność). Rekomenduje się prowadzenie badań w zakresie metody szacowania szkód gospodarczych spowodowanych zmianami klimatycznymi, ekonomii zmian klimatu, wpływu klęsk żywiołowych na lokalne gospodarki.</p>
<p><i>Hiszpańska Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miejskiego i Lokalnego</i> (Estrategia Española de Sostenibilidad Urbana y Local)</p>	<p>Kwestie adaptacji do zmian klimatu są uwzględniane w kierunkach działań dotyczących racjonalnego projektowania środowiska miejskiego.</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Holandia

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<i>Projekt Narodowej Strategii Planowania Przestrzennego i Środowiska. Zrównoważona perspektywa dla naszego środowiska życia, Rząd Holandii, 2019</i>	Uwzględniono skutki zmian klimatu oraz wskazano działania adaptacyjne w rozdziale „Delta odporna na klimat”. Jako priorytetowy obszar działań wymieniono przestrzeń dla adaptacji klimatycznej oraz transformacji energetycznej.
<i>Narodowa Strategia Bezpieczeństwa, Rząd Holandii, 2019</i>	Zmiany klimatu są wymienione wśród trendów mających wpływ na bezpieczeństwo kraju. W ramach celu dotyczącego kontynuacji ochrony i kontroli klęsk żywiołowych uwzględniono zmiany klimatu, susze oraz podnoszenie się poziomu morza.

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Litwa

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Strategia Rozwoju Litwy „Litwa 2030”</i> przyjęta uchwałą Sejmu Republiki Litewskiej No XI-2015 z 15 maja 2012 w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju „Litwa 2030” (LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJA „LIETUVA 2030“)</p>	<p>Strategia odnosi się do zmian klimatu i potrzeby zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, jednak kwestii adaptacji nie podejmuje.</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Niemcy

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<p><i>Niemiecka strategia zrównoważonego rozwoju</i>, Rząd Federalny, 2016</p>	<p>Cele, działania oraz system wskaźników w zakresie adaptacji do zmian klimatu zostały przedstawione w odniesieniu do 13-go celu zrównoważonego rozwoju „Pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom”.</p>
<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej</i>, Ministerstwo Federalne Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, 2019</p>	<p>Odniesiono się do planu wykonawczego strategii adaptacji. Wskazano na konieczność podjęcia środków w celu pomocy firmom z sektora rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa i akwakultury w skutecznym dostosowaniu się do zmian klimatu. Wymieniono takie obszary, jak: dobrostan zwierząt, ochrona wód i gleby, ochrona różnorodności biologicznej, kontrola zanieczyszczenia powietrza, bezpieczeństwo dochodów, wzmocnienie obszarów wiejskich, zintegrowana produkcja roślinna lub rolnictwo ekologiczne. Przystosowanie się do zmian klimatu będzie również ważnym priorytetem w strategii rolnictwa.</p>
<p><i>Polityka rozwoju 2030. Nowe wyzwania – nowe rozwiązania</i>, Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, 2018</p>	<p>Zmiany klimatu wskazane są jako jeden z megatrendów, który wymaga uwzględnienia w polityce rozwoju. Działania, na których należy się skupić: adaptacja do zmian klimatu w sektorze transportu oraz rolnictwa, środki ochrony lasów, ubezpieczenia od ryzyka klimatycznego.</p>
<p><i>Globalne zdrowie – inwestycja w przyszłość</i>, Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, 2019</p>	<p>Zmiany klimatu wskazane jako jedna z przyczyn rozprzestrzeniania się chorób.</p>

Uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w ogólnych dokumentach strategicznych – Szwajcaria

Dokument strategiczny	Główne zapisy dotyczące adaptacji do zmian klimatu
<i>Strategia zrównoważonego rozwoju 2016-2019</i> , Szwajcarska Rada Federalna, 2016	<p>W działaniach dotyczących energii i klimatu wskazano obszary, w których należy łagodzić skutki zmian klimatu: zdrowie, zagrożenia naturalne, bioróżnorodność, poziom wód, rolnictwo i turystyka. Wskazano konieczność monitorowania zagrożeń klimatycznych oraz rozwój systemu monitoringu w tym zakresie.</p> <p>Działania adaptacyjne zostały opisane w celu 3.6 strategii dotyczącym minimalizacji ryzyka związanego ze zmianą klimatu oraz dostosowania do gospodarki, środowiska i społeczeństwa.</p>

Podsumowanie

- w dokumentach opracowanych na początku XXI wieku nie ma żadnych odniesień, nie tylko do adaptacji, ale nawet do problemu zmian klimatu
- dokumenty powstające po 2010 roku uwzględniają zagadnienia zmian klimatu, wskazując je jako jedno z głównych wyzwań globalnych
- od 2013 roku, po opublikowaniu wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie opracowania krajowych strategii adaptacji, dokumenty strategiczne, w tym te sektorowe uwzględniają działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu

Dziękuję za uwagę

Baza wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do ich skutków oraz kanałów jej upowszechniania w kontekście zwiększenia odporności gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatu oraz przeciwdziałania i minimalizowania skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

www.klimada2.ios.gov.pl

